

Notářský zápis jako exekuční titul

Má-li se notářský zápis stát přímým exekučním titulem pouze pro případ neposkytnutí předmětu plnění v určité (dohodou určené) době, pak ze samotné povahy tohoto institutu vyplývá, že tato doba nemůže být sjednána tak, aby „uplynula“ k okamžiku podpisu notářského zápisu účastníky, jelikož v takovémto případě by již nešlo o svolení k vykonatelnosti pro případ nesplnění povinnosti ze závazku.

Má-li se notářský zápis stát přímým exekučním titulem pouze pro případ neposkytnutí předmětu plnění v určité (dohodou určené) době, pak ze samotné povahy tohoto institutu vyplývá, že tato doba nemůže být sjednána tak, aby „uplynula“ k okamžiku podpisu notářského zápisu účastníky, jelikož v takovémto případě by již nešlo o svolení k vykonatelnosti pro případ nesplnění povinnosti ze závazku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 533/2002, ze dne 28.11.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu rozhodnutí oprávněného Z. K., zastoupeného advokátem, proti povinné Ing. M. K., příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu pro částku 16,039.085,- Kč, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 25 E 1112/2000, o dovolání oprávněného proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. listopadu 2001, č. j. 22 Co 286/2001-75, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Shora označeným usnesením odvolací soud potvrdil usnesení z 30. března 2001 č.j. 25 E 1112/2000-43, jímž soud prvního stupně bez návrhu, resp. z podnětu třetí, od povinné i oprávněného odlišné osoby zastavil výkon rozhodnutí s odůvodněním, že notářský zápis, na jehož základě byla exekuce nařízena, nemá náležitosti stanovené v § 274 písm. e/ občanského soudního řádu. Odvolací soud se ztotožnil s právním názorem soudu prvního stupně, že neobsahuje-li notářský zápis určení doby, do které měl být závazek splněn (předmět plnění poskytnut oprávněnému), nýbrž pouze „uznání, že současná výše pohledávky je již splatná“ (byť oprávněný, stejně jako s ostatním obsahem zápisu, s tímto „uznáním“ souhlasil), nejde o vykonatelný exekuční titul ve smyslu ustanovení § 274 písm. e/ o. s. ř. Odvolací soud též souhlasil se závěrem soudu prvního stupně, že přesné a určité stanovení doby plnění je potřebné pro rozhodování soudu nařizujícího exekuci, jenž musí mít podklad pro posouzení, zda takto určená doba skutečně uplynula. Konečně pak odvolací soud uzavřel, že přehlédli-li soud nevykonatelnost titulu při nařízení exekuce, nemohl své pochybení napravit jinak než (a to, i bez návrhu, v kterémkoliv stadiu řízení) jejím zastavením.

Pravomocné usnesení odvolacího soudu napadl oprávněný, zastoupen advokátem, včasným dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 238a odst. 1 písm. d/ o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. s odůvodněním, že dosavadní judikatura (usnesení Nejvyššího soudu ze 14. dubna 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 1, ročník 2000 pod poř. č. 4, jehož „předmětem byla forma notářského zápisu“) se problematiky doby plnění týkala jen velmi okrajově, přičemž navíc šlo o případ, kdy vůle

stran - oprávněné a povinné - byla zcela protichůdná, zatímco v daném případě „byla a de facto je popírána shodná vůle účastníků.“ Nesprávnost právního posouzení, a tedy naplnění dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. oprávněný spatřuje v příliš úzkém výkladu pojmu „doba plnění, tj. doba, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout oprávněné osobě.“ Podle názoru dovolatele obsahuje-li notářský zápis dikci „dlužník uznává, že současná výše pohledávky je již splatná a věřitel prohlašuje, že plně souhlasí s prohlášením vůle dlužníka“, pak je toto slovní vyjádření výsledkem shody obou účastníků tohoto právního úkonu za situace, kdy pohledávku považovali za splatnou již v okamžiku sepisu, resp. podpisu tohoto notářského zápisu. Formulace užitá v notářském zápisu podle dovolatele odpovídá i ustanovení § 71b odst. 1 písm. e/ zákona č. [358/1992](#) Sb. ve znění pozdějších předpisů, jež „nevylučuje konstatování o tom, že doba plnění nastala již v minulosti“, a konečně i ustanovení § 340 odst. 2 obchodního zákoníku, podle něhož není-li doba plnění ve smlouvě určena, je věřitel oprávněn požadovat plnění závazku ihned po uzavření smlouvy. Subsidiárně pak na podporu své argumentace dovolatel poukázal na ustanovení § 307 odst. 2 o. s. ř. podle něhož není-li pohledávka povinného z účtu ještě splatná, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí ve dni, který následuje po její splatnosti. Dovolávaje se ustanovení § 35 odst. 2 občanského zákoníku namítl oprávněný konečně, že také z odvolání povinné, v němž se uvádí, že „vymáhaná částka je podle jejího názoru splatná ke dni podpisu notářského zápisu“, zcela jasně vyplývá obsah její vůle pokud jde o určení doby, do níž mělo být plnění poskytnuto.

Kromě nesprávnosti právního posouzení věci pak oprávněný uplatnil dovolací důvod podle 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř., přičemž vadu řízení, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, spatřuje v tom, že soud usnesením z 10. května 2001 odložil výkon rozhodnutí již předtím, dne 30. března 2001, zastavený. V závěru dovolání pak vyjádřil přesvědčení, že si soud měl ve smyslu ustanovení § 275 odst. 3 o. s. ř. před vydáním rozhodnutí o zastavení exekuce vyžádat stanovisko příslušného notáře.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) nejdříve posoudil, zda je dovolání v dané věci přípustné.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Jestliže napadeným rozhodnutím je usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci zastavení výkonu rozhodnutí, je dovolání ve smyslu § 238a odst. 1 písm. d) o. s. ř. přípustné za podmínek vymezených v § 237 odst. 1 písm. b) nebo c) o. s. ř. (srov. § 238a odst. 2 o. s. ř.). Protože použití ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. nepřipadá v úvahu, jelikož usnesení soudu prvního stupně, jímž byl zamítnut návrh na zastavení exekuce, nepředcházelo dřívější - odvolacím soudem zrušené - rozhodnutí téhož soudu, lze o přípustnosti dovolání uvažovat jen z pohledu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 238a odst. 1 a 2 o. s. ř. je dovolání proti usnesení, jímž odvolací soud potvrdil usnesení soudu prvního stupně ve věci zastavení výkonu rozhodnutí, přípustné, jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. O takový případ jde zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla dosud vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem

(srov. § 237 odst. 3 ve spojení s § 238a odst. 2 o. s. ř.).

Vzhledem k obsahu dovolání (byť oprávněný uplatňuje také dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.) a při vázanosti uplatněným dovolacím důvodem podle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř., je možné zásadní právní význam napadeného usnesení spojovat pouze s otázkou (odvolacím soudem vyřešenou negativně), zda požadavek (formulovaný judikaturou, viz. výše citované rozhodnutí R 4/2000, jelikož ustanovení § 71a až 71c zákona č. [358/1992](#) Sb., zavedená novelou č. [30/2000](#) Sb. v době sepsání notářského zápisu z 20. prosince 2000 ještě účinná nebyla), aby notářský zápis – má-li být vykonatelným exekučním titulem – obsahoval určení doby plnění, je splněn i v případě, že povinný pouze „uzná, že pohledávka je již splatná (v tomto směru je navíc formulace užitá v předmětném notářském zápise, že „dlužník uznává, že současná výše pohledávky je již splatná“ nesprávná, resp. nepřesná, jelikož pojem splatnosti lze vztahovat pouze k pohledávce jako takové, nikoliv k výši pohledávky, takže z tohoto pohledu by mohlo být přesné jedině prohlášení, že splatná je pohledávka v určité výši).

Protože jde o otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud řešena nebyla (výše citované usnesení Nejvyššího soudu, uveřejněné pod č. R 4/2000, sice náležitosti notářského zápisu jako exekučního titulu vypočítává, avšak pojem „doby plnění“ konkrétněji než jako „přesné a určité určení doby, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout oprávněné osobě“ nevymezuje), a protože posouzení této otázky má význam nejen pro výsledek konkrétního řízení, ale i pro soudní praxi obecně, je dovolání ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 238a odst. 1 písm. d) a odst. 2 o. s. ř. přípustné.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Dosavadní judikatura (srov. publikované rozhodnutí, na něž odkazuje samotný dovolatel) již vysvětlila (viz. závěr druhého odstavce na str. 19/49 citované sbírky), že svolením k vykonatelnosti se rozumí takové prohlášení povinné osoby, z něhož vyplývá, že tato osoba souhlasí s tím, aby notářský zápis byl – v případě, že v určené době osobě oprávněné řádně stanovený předmět plnění neposkytne – bez dalšího titulem pro výkon rozhodnutí. Má-li se notářský zápis stát přímým exekučním titulem pouze pro případ neposkytnutí předmětu plnění v určité (dohodou určené) době, pak ze samotné povahy tohoto institutu vyplývá, že tato doba nemůže být sjednána tak, aby „uplynula“ k okamžiku podpisu notářského zápisu účastníky, jelikož v takovémto případě by již nešlo o svolení k vykonatelnosti pro případ nesplnění povinnosti ze závazku (a ujednání používající formulace „pro případ“ nemůže nesměřovat do budoucna).

Uvedenému závěru odpovídá i charakteristika „doby plnění“ uvedená v právní větě citovaného judikátu, že je totiž touto dobou nutno rozumět „přesné a určité stanovení doby, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout osobě oprávněné (zatímco uznání dluhu je v odůvodnění uvedeného judikátu kvalifikováno jako „hmotněprávní úkon, který pro věc výkonu rozhodnutí nemá význam).

Stejnému závěru koresponduje i nynější úprava (jíž se dovolává samotný oprávněný) institutu

notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti, provedená zákonem č. [30/2000](#) Sb. v nynějších ustanoveních § 71a až 71c zákona č. [358/1992](#) Sb., (jež ovšem nebyla přijata proto, že by předchozí úprava měla doznat obsahové změny, nýbrž – srov. důvodovou zprávu k novelizovaným ustanovením k § 71a až 71c – právě proto, že „dosavadní úprava obsažená § 274 písm. e/ o. s. ř. způsobovala výkladové potíže a její nejasnost byla příčinou nejednotného postupu notářů při sepisování těchto notářských zápisů.“). Ustanovení § 71a notářského řádu ve znění účinném od 1. ledna 2001 totiž zcela jednoznačně říká, že notář sepíše na žádost notářský zápis o dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu, v níž svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (exekuce), jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní. Dikci citovaného ustanovení „zaváže splnit“ ve spojení s ustanovením § 71b odst. 1 písm. b/ téhož zákona, jež jako nutnou náležitost dohody předepisuje určení doby plnění, nelze vyložit jinak než že dohoda, o níž má být sepsán notářský zápis, musí obsahovat závazek splnit, tedy (má-li jít o touto dohodou založený závazek) teprve v budoucnu splnit, pohledávku (z pohledu ustanovení § 274 písm. e/ o. s. ř. lhotejně, zda splatnou či nesplatnou). Z použití podmínkové spojky „jestliže“ pak nelze dovodit závěr jiný než ten, že povinný svoluje k vykonatelnosti (a následnému výkonu rozhodnutí, resp. exekuci) teprve – a pouze – pro případ, že se v budoucnu naplní určitá podmínka, již je, řečeno slovy ustanovení § 71a zákona, nesplnění povinnosti řádně a včas.

Pokud jde o druhý namítaný dovolací důvod (§ 241a odst. 2 písm. a/ o. s. ř.), ani ten v souzené věci dán není; za vadu řízení, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, lze totiž považovat jen vadu, která vydání dovoláním napadeného rozhodnutí předcházela. Takovou vadou (je-li namítána, jak je tomu v souzené věci, ve vztahu k řízení před soudem prvního stupně) tedy nemůže být vydání usnesení o odložení exekuce, o němž soud rozhodl 10. května 2001, tudíž teprve poté, co (v prvním stupni, tedy dosud nepravomocně) byl výkon rozhodnutí zastaven (samo usnesení o odkladu exekuce přitom dovoláním napadeno nebylo). Jestliže pak odvolací soud 20. listopadu 2001, tedy zhruba půl roku po vydání usnesení o odkladu exekuce, prvoinstanční rozhodnutí o nařízení výkonu rozhodnutí potvrdil, nemohl řízení zatížit vadou (což dovolatel ostatně ve vztahu k odvolacímu řízení ani nenamítá) již proto, že žádné ustanovení občanského soudního řádu nebrání tomu, aby byla zastavena exekuce již předtím odložená.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)